Parlamentul European
2019-2024

Comisia pentru afaceri externe

2023/2105(INI)

22.9.2023

PROIECT DE RAPORT

referitor la rolul Parlamentului European și al diplomației sale parlamentare în politica externă și de securitate a UE
(2023/2105(INI))

Comisia pentru afaceri externe

Raportor: Jordi Solé

PR_INI

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la rolul Parlamentului European și al diplomației sale parlamentare în politica externă și de securitate a UE
(2023/2105(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere articolul 14 alineatul (1) și articolul 36 din Tratatul privind Uniunea Europeană,

– având în vedere Declarația privind răspunderea politică a Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (VP/ÎR) din 20 iulie 2010,

– având în vedere concluziile Consiliului din 28 iunie 2016 privind adoptarea raportului intitulat „Viziune comună, acțiuni comune: O Europă mai puternică – O strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene”,

– având în vedere comunicarea comună din 25 martie 2020 a Comisiei și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate intitulată „Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2020-2024” (JOIN(2020)0005),

– având în vedere „Busola strategică a UE pentru securitate și apărare – Pentru o Uniune Europeană care își protejează cetățenii, valorile și interesele și contribuie la pacea și securitatea internațională”, adoptată la 21 martie 2022,

– având în vedere Decizia Consiliului 2010/427/UE din 26 iulie 2010 privind organizarea și funcționarea Serviciului European de Acțiune Externă[1],

– având în vedere recomandarea sa din 15 martie 2023 adresată Consiliului și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate prin care se face bilanțul funcționării SEAE și se pledează pentru consolidarea rolului UE în lume[2],

– având în vedere rezoluția sa din 12 martie 2019 referitoare la construirea capacității UE de prevenire a conflictelor și de mediere[3],

– având în vedere decizia sa din 13 septembrie 2023 referitoare la modificarea Regulamentului de procedură al Parlamentului pentru o mai mare integritate, independență și răspundere[4],

– având în vedere articolul 54 din Regulamentul său de procedură,

[1] JO L 201, 3.8.2010, p. 30.
[2] Texte adoptate, P9_TA(2023)0077.
[3] JO C 23, 21.1.2021, p. 16.
[4] Texte adoptate, P9_TA(2023)0316.

– având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A9-0000/2023),

A. întrucât articolul 36 din Tratatul privind Uniunea Europeană impune VP/ÎR să consulte periodic Parlamentul cu privire la principalele aspecte și alegeri făcute în cadrul politicii externe și de securitate comune (PESC) și să informeze Parlamentul cu privire la evoluțiile politicilor;

B. întrucât Parlamentul examinează și discută desfășurarea afacerilor externe ale UE, în special prin activitatea Comisiei pentru afaceri externe și a celor două subcomisii ale sale pentru drepturile omului și pentru securitate și apărare, precum și prin intermediul Comisiei pentru comerț internațional și al Comisiei pentru dezvoltare;

C. întrucât diplomația parlamentară poate contribui la realizarea obiectivelor UE și la promovarea valorilor și politicilor UE, aducând astfel valoare adăugată prin promovarea unei acțiuni externe a UE mai coerente și mai unitare;

D. întrucât Parlamentul colaborează permanent cu funcționari aleși și diplomați, precum și cu reprezentanți ai societății civile și cu alte părți interesate din țări terțe și instituții multilaterale, în special prin activitatea delegațiilor și a comisiilor sale, inclusiv prin organizarea de audieri și vizite la nivel de țară;

E. întrucât Parlamentul European are birouri de legătură (EPLO) în afara UE, în New York, Addis Ababa și Jakarta, pe lângă Londra și Washington;

O diplomație parlamentară emergentă

1. salută rolul din ce în ce mai important al Parlamentului în acțiunea externă a UE, care evoluează treptat de la o acțiune oarecum marginală la una substanțială, combinând competențele sale legislative, bugetare și de control cu multiple forme de angajament față de țări și societăți din afara UE;

2. subliniază rolul și valoarea distincte ale diplomației parlamentare în completarea și consolidarea vizibilității și a impactului politicii externe și de securitate a UE, alături de Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), de Comisie și de serviciile diplomatice ale statelor membre;

3. regretă faptul că, în pofida contribuției sale distincte la realizarea obiectivelor de politică externă ale UE, Parlamentul nu a fost încă pe deplin recunoscut de Comisie, Consiliu și SEAE ca actor integral în cadrul abordării „Echipa Europa”;

4. consideră, prin urmare, că există un mare potențial neexploatat pentru ca Parlamentul să își dezvolte în continuare rolul diplomatic și contribuția la realizarea obiectivelor de politică externă ale UE;

Instrumente, mijloace și valori ale diplomației parlamentare

5. subliniază contribuția specifică, dinamică și publică a Parlamentului la politica externă și de securitate a UE prin activitatea comisiilor sale pentru afaceri externe, care contribuie la relațiile cu țările terțe și cu organizațiile internaționale;

6. observă că, sub supravegherea totală a Comisiei pentru afaceri externe, delegațiile permanente completează activitatea comisiilor, stabilind un forum periodic și susținut de dialog politic cu țările terțe, inclusiv prin organisme parlamentare comune și adunări multilaterale;

7. subliniază că delegațiile permanente joacă un rol esențial ca releu între Parlament și partenerii săi din întreaga lume, facilitând interacțiunea, dezbaterea pozițiilor și a politicilor de interes comun și, de asemenea, ascultând partenerii și transmițând punctele lor de vedere organismelor competente din cadrul Parlamentului;

8. consideră că misiunile oficiale ale Parlamentului în afara UE fac parte integrantă din politica externă a UE, care trebuie, prin urmare, să se bucure de sprijinul deplin al delegațiilor UE;

9. consideră că dialogul politic desfășurat de Parlament cu actorii guvernamentali, parlamentari și ai societății civile din întreaga lume contribuie la promovarea opiniilor și valorilor UE privind standardele globale în domenii precum diplomația climatică și energetică, conectivitatea, inteligența artificială și politicile digitale și tehnologice;

10. subliniază angajamentul constant al Parlamentului de a plasa drepturile omului și democrația în centrul acțiunii externe a UE și de a oferi un forum esențial pentru a asculta și a amplifica vocea societății civile și a actorilor democratici din întreaga lume;

11. subliniază importanța și caracterul unic al programelor Parlamentului de sprijinire a democrației;

Contribuția Parlamentului la politica externă și de securitate a UE

12. consideră că următoarea legislatură și înființarea viitoarei Comisii ar trebui să reprezinte o oportunitate de a consolida cadrul relațiilor interinstituționale dintre Parlament, SEAE și Comisie, inclusiv delegațiile UE, pentru a consolida diplomația parlamentară și setul de instrumente al UE pentru acțiunea externă;

13. solicită, în special, consolidarea controlului exercitat de Parlament asupra activităților din cadrul politicii externe și de securitate a UE, prin creșterea nivelului de responsabilitate și de transparență al SEAE și al serviciilor externe ale Comisiei;

14. invită Comisia, Consiliul și statele membre să implice cu adevărat Parlamentul în punerea în aplicare și controlul chestiunilor de importanță strategică în afacerile externe ale UE, precum și în controlul instrumentelor de finanțare externă;

15. insistă asupra dreptului Parlamentului la informare în chestiuni legate de PESC în temeiul articolului 36 din TUE; în această privință, subliniază importanța finalizării, cât mai curând posibil, actualizării Acordului interinstituțional din 20 noiembrie 2002 dintre Parlamentul European și Consiliu cu privire la accesul Parlamentului European la informații sensibile ale Consiliului în domeniul politicii de securitate și apărare[5];

16. evidențiază că funcția de supraveghere și competența Parlamentului de a monitoriza negocierea și punerea în aplicare a acordurilor internaționale îi conferă un rol esențial în

[5] JO C 298, 30.11.2002, p. 1.

conturarea angajamentului Uniunii cu țările terțe și a acțiunii sale generale pe scena internațională;

17. insistă că toate documentele strategice esențiale de politică adoptate de Comisie și de Consiliu în legătură cu desfășurarea politicii externe a UE ar trebui să integreze în ele rolul Parlamentului;

18. solicită consolidarea în continuare a relațiilor Parlamentului cu parlamentele naționale ale statelor membre, care sunt organisme bine plasate pentru a acționa ca o punte de legătură cu ramurile executive ale statelor membre;

19. consideră că Parlamentul joacă un rol unic în apropierea politicii externe a UE de cetățenii europeni, în special prin colaborarea cu entități substatale, cum ar fi guvernele și parlamentele regionale;

20. consideră că, în contextul regresului în ceea ce privește respectarea drepturilor omului și a democrației la nivel mondial, Parlamentul are de jucat un rol concret în sprijinirea parlamentelor alese în mod democratic la nivel mondial pentru a-și consolida rolul instituțional și metodele de lucru interne;

21. subliniază rolul specific al Parlamentului în a ajuta țările partenere și, în special, țările implicate în procesul de aderare să își consolideze rolul în procesul de aderare la UE;

22. solicită din nou consolidarea capacităților instituționale ale UE pentru prevenirea conflictelor și mediere și consideră că Parlamentul poate oferi expertiză și o contribuție substanțială prin intermediul organismelor și acțiunilor sale în acest domeniu;

23. subliniază că vasta rețea interparlamentară pe care Parlamentul a dezvoltat-o prin intermediul delegațiilor sale permanente oferă un mijloc principal de a discuta și coordona pozițiile cu partenerii internaționali în forurile multilaterale, de exemplu în ceea ce privește rezoluțiile ONU, diplomația în domeniul climei sau pozițiile din cadrul G20, precum și de a clarifica intențiile UE față de parteneri și de a promova acțiunile sale;

Echipa Europa: Parlamentul ca partener de politică externă

24. consideră că, deși Parlamentul ar trebui să își mențină autonomia deplină în realizarea agendei sale de politică externă, vizitele și declarațiile comune ad hoc ale Parlamentului, alături de reprezentanții Comisiei și ai Consiliului, în legătură cu principalele evoluții din țările din afara UE, oferă un domeniu promițător pentru adoptarea abordării „Echipa Europa”;

25. subliniază că observarea alegerilor este un domeniu în care cooperarea dintre Parlament și SEAE este cea mai structurată, ambele instituții desfășurând activități de observare a alegerilor care sunt bine integrate unele cu altele în mai multe moduri;

26. solicită din nou o coordonare mai strategică între instituțiile UE în ceea ce privește cazurile individuale urgente ale apărătorilor drepturilor omului (HRD); își exprimă convingerea că diplomația parlamentară se poate dovedi un mecanism eficace și complementar de colaborare cu țările terțe în astfel de cazuri;

27. îndeamnă fiecare delegație a UE să facă cunoscută activitatea Parlamentului relevantă pentru țara-gazdă, inclusiv în limba locală, pe site-ul său de internet, și să monitorizeze activitatea autorităților locale și a grupurilor societății civile;

°

° °

28. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.